

Dr. TAPOLYAI A. MIHÁLY

BETEGSÉG VAGY ERKÖLCSI VÉTSÉG A HOMOSZEXUALITÁS?

Története

Vajon a homoszexualitás civilizációs jelenség-e vagy mindig létezett?

Homoszexuálisok mindig voltak az Írások tanúsága szerint. A történelem folyamán mindig hátrányos helyzetűek voltak. Az Ószövetség halállal büntette azt, aki úgy hált férfi létére férfival, mint asszonnyal. Tehát a tettet ítélte el.

Az ókor szemléletében azonban virtus volt a homoszexualitás. Még ma is a közel-keleti szemita népeknél az igazi virilitás a homoszexualitás. Hiszen a nő úgyis kiszolgáltatót. A közelkeleti orgiák, éppúgy mint a görög és római orgiák többsége, a homoszexuális kicsapongások nagy alkalmi voltak. Néró császárnak kasztrált fiúja volt, akit csak erre a célra használt.

Az újkorban, a reneszánsz ezeket a szokásokat föllevenítette, különösen Franciaországban virágzott. Mikor Nagy Péter cár úgy döntött, hogy nem az angol civilizációt, hanem inkább a franciát ülteti át Oroszországba, első dolga volt, hogy Szentpétervár alapításánál megépíttesse azt a palotát, ahol az orosz előkelőségek részére balettjátékok és homoszexuális alkalmak nyíltak.

Az újkori polgári társadalmak erős keresztény befolyás alatt a homoszexualitást elítélték.

Amerikában, a puritánok földjén, a nagy változást az 1960-as évek úgynevezett erkölcsi forradalma hozta. Ezt részben az amerikai individualizmus, részben a náciizmus elől Amerikába menekült pszichoanalitikusok erkölcsi liberalizmusa és tanítása idézte elő.

Klinikai meghatározása

A homoszexualitást a klasszikus pszichiátriai meghatározások perverz ösztönnek vették, vagy a szenvedélybetegségek közé sorolták. Bármilyen más új meghatározása is legyen ennek a szexuális stílusnak most, a klasszikus meghatározás a pathomechanizmus folyamatára is utal és azt érdemes megvizsgálni.

A szenvedélybetegségek kialakulásának több tényezője van: hajlam, hatások, élmények, nevelés stb. Egyik alapja az örömkeresés. A lelki egyensúly megtartása végett a gondok, izgalmak, sérülések, sebek megoldására örömeiket keressük. Ezzel akarjuk a gondok nyomasztó hatását, főleg a szorongást legyőzni.

Ennek az örömszerzésnek van egy morfológiaileg lokalizálható alapja is bennünk. Egy megfogható szerve az agyban van, egy Self-Rewarding System, azaz egy önjutalmazó vagy kárpótló rendszer. A sérelmek, megalázta-

tások, szorongások ellensúlyozására kialakul az örömkeresés, mint önmegoldás. Ez lehet egyik alapja a szenvedélyek kialakulásának.

Ennek megvannak az idegrendszeri pályái, a neurotranszmitterek és megvannak a kémiai anyagai. De ezek mind csak közvetítők, a kívánság végrehajtói. Lényegében arról van szó, hogy az ember örömforrás nélkül nem tud élni, boldogtalan.

Klinikailag ez úgy jelentkezik, hogy ha egy ingernek jó hatása van, kellemes érzést kelt és az sokáig tart, akkor utána hiányérzet marad vissza. Ez a megszokás aktivációs fázisa, vagy lélektanilag az első tapasztalat. Ezért aztán újra kívánjuk. A kívánság aztán fokozódik, egyre többször és egyre erősebb ingert kívánunk. Ez már a tudatosodás fázisa. Ekkor már keresi a kellemes érzést okozó ingert. Így lesz egy kívánatos érzésből megszokás, és előbb-utóbb szenvedély, azaz függőség.

Aztán egyszer ez is elveszti hatását és akkor kezd az ember kiégni, mert az ösztönök kiélésének határai vannak. Ekkor már abnormálisan fokozott ingerre van szükség, perverziókra ahhoz, hogy ugyanazon örömet érezzék, mint előbb.

De hogy hol keresi és miben találja meg az örömforrást, az már függ az értékrendszertől, a személyiségtől stb. Míg azonban ide eljut az ember, az addig tartó folyamat egy gyönyörben és szenvedésben eltelő szakasz, amelyet szenvedélynek nevezünk. Ezt fejezi ki a magyar szenvedély szó, de a latin is: passio.

Állatkísérletek bizonyítják, hogy a kárpótló rendszerbe beültetett elektrodákkal izgatott kísérleti állat ezeken a fázisokon megy át. Izgalma, kívánságait, mindig korlátlan mértékben ki tudja elégíteni, akár evésről, akár alkoholfogyasztásról, akár szex-izgalomról van szó. Az utolsó stádium tehát nem a szenvedély, hanem az agyi halál. A végén ez az izgalom, vagyis a szenvedély megöli őt. A korlátlan szenvedélybe az állat belepusztul.

A szenvedély fokozódására való hajlama erősebb, ha az valamilyen ösztönön, főleg a szexuális ösztönön alapszik.

A szenvedély kielégítésének csúcspontján van a mámor vagy az extázis. Ilyenkor a tér- és időérzék átmeneti megszűnése áll elő. Ezt a corpora mammilláriaknak, az időérzék központjának átmeneti bénulására vezetik vissza. Az ember legnagyobb gyötrelmeinek egyike a tér és az idő érzékelése vagy a léte. Így az érzelmi öröm nem többlet, nem valami új és valami igazán jó, hanem valami létező megszüntetése, bénulás következménye, valami kontroll kiesése, fizikai káprázat, hamis. Ez történik minden extatikus állapotban, leggyakrabban alkohol és kábítószeres fogyasztása közben. De a szexuális mámort is ezért érzik jónak.

Az agykéreg kikapcsolása okoz mámorérzést, vagyis ha egy érzés a tudatszint leesésével, a gátlások felfüggesztésével jár.

Az elemi ingerek által kiváltott első érzések még nem érzelmek. Csak tudomást szerzünk róla, észrevesszük. A tudatosodás szakaszában módunk van arra, hogy megfontoljuk: helyes-e ez, vagy szabad-e, vagy jogos-e, folytatjuk-e, nem árt-e? Stb. Ez az erkölcsi ambivalencia. Jó és kellemes, de nem biz-

tos, hogy hosszú távon is jó lesz, egészséges lesz-e, nem fog-e ártani? Megfontoljuk és választunk.

Ha nem lesz jó, ha nem szabad, ha nem jogos, akkor megpróbáljuk ellenőrizni, féken tartani, fegyelmezni.

Ha a tudatosság fázisában nem fontoljuk meg, hogy belemenjünk-e, folytassuk-e, vagy bizonytalan döntést hozunk, akkor megszokjuk. A megszokás a hosszú emlékezés funkciója. Az ismétlődés: a megszokás. A megszokással kezdődik és azzal fokozódik. Vagyis a kondicionáltságnak is van benne szerepe. A közömbös, de megszokott dolgok is hiányozhatnak. Ez azonban nem a Pavlov szerinti kondicionáltság, mert bármikor ellene állhatok, ha beláttam káros hatását, még akkor is, ha a megszokás már egyenesen beidegzés. Vannak szenvedélyformáló szokások, ilyen a cigaretta is, az alkohol és a szexualitás bármely formája.

A szenvedélybetegség harmadik tényezője a személyiség változása. A hosszan tartó szokások formálják a személyiséget, átszervezik. Ebben a szenvedélyt az önigazolás támogatja.

A homoszexualitás oka

Mindenkiben felmerül a kérdés, hogy ez mennyiben genetikus, mennyiben nem? Öröklött vagy szerzett?

Feltételezik, hogy vannak genetikusan hajlamos egyének, ezeknek külsőleg is meglátszik, hogy nőies férfiak vagy férfias nők. Férfias nőkre a homoszexualitás nem feltétlen jellemző.

Ez a megállapítás azonban nem bizonyítható, mert a hormonok formálják az alkatot, a hormonok viszont a gyakorlathoz igazódnak, a szükséglethez (Sheldon, Coleman). Ha tehát valaki intenzív szexuális életet él, akkor több hormonra van szüksége és a több hormon az alkatát is befolyásolja. Aki tehát amiben gyakorolja magát, olyanná válhatik.

A másik tény már teológiai. El kell gondolkozni azon, hogy mindnyájunk gyarlósága genetikus és mindenkinek meg kell küzdenie a saját romlottságával, akár homoszexualitás az, akár hyperszexualitás, akármi más kívánság vagy indulat, mert a "romlottság a kívánságban van e világon."

Tények mutatják azonban azt is, hogy a homoszexualitás tanult szenvedély: katonaságnál, fogságban, lányintézetekben, kollégiumokban olyan egyének lesznek homoszexuálisok, akik nem is foglalkoztak ezzel soha. Ez az öröklési elméletnek ellene mond és inkább erősíti a személyiség éretlenségére visszavezető elméletet.

A homoszexualitás akár öröklött, akár más eredetű: kifejlődik vagy nem fejlődik ki. Fejlődésének vannak érési szakaszai, mint a normális szexualitásnak.

Freud vizsgálódásaiból tudjuk, hogy a szexualitás már a kisgyermekkorban megjelenik. Ilyenkor az ösztön nem tud válogatni, mert az még éretlen, differenciálatlan. Aztán minden emberben marad vissza valamennyi olyan érzés, amely a saját neméhez vonzza, állítja Freud, Szondi és az egész analitikus iskola. Ez a jelentkezés a prepubertásban a legkifejezettebb.

Különösen sokat mond erről a Szondi-féle teszt, amely bármikor kimutatja az emberben lappangó, elnyomott vagy kellőképpen nem ellenőrzött rejtett homoszexuális hajlamokat.

A kifejlődési szakaszok (stádiumok)

Az első stádiumban lappangva él a hajlam, még nem tudatos. Fiúknál a női ruhák, lányoknál a fiú ruhák kedvelése rosszul hatnak. Ugyanez áll a játékokra. Ennek a hajlamnak ilyenkor neveléssel gátat lehet és kell vetni. Az egyéniség érésével ezek teljesen kialszanak.

A második stádium: ugyanannak a nemnek a keresése és azzal való előnybe részesített barátkozás, később kizárólagos barátság. A másik nemmel szembeni ellenszenv. Ennek van még nem tudatos és már tudatos szakasza is.

A harmadik stádium: kísérletek. Ilyenkor a barátság súrolja a szerelmeskedés vonásait: simogatás, ölelgetés, egymás mellett való alvás. Tapogatás. Ez a magához formálást, asszimilálást szolgálja. Már van büntudat, ezért alakít ki védekezést, agressziót vagy bujaságot.

A negyedik stádium: nemi kapcsolat tényleges felvétele egy meghatározott személlyel, azaz gyakorlás. Többnyire egy belátás nélküli, fogyatékos vagy sérült lelkű egyénnel kezdik.

Az ötödik stádium: a megszervezett társulás stádiuma, mikor már csak ilyenek társaságába tömörül, mint önvédelmi közösségbe. Ez már gyakorló homoszexuális. Ezekben már csak Isten segít. Ha ők ezt akarnák, de többnyire nem akarják; már kialakult, jól kidolgozott önigazolási rendszerük van.

A homoszexuális személyiségformálódás

A gyógyulás legnagyobb akadálya az önvédelem, a védekezés és a szervezethez. Mivel a személyiség fejlődése és érése leáll, ez az önvédelem primitív módon folyik. Ismert formái:

1. A leleplezéstől vagy felfedezéstől való állandó félelem úzi támadásra, ezért lesznek némelyek agresszívek. Mások túl félénkek. Lényegében mind a két típus bujkál. Ezért nem tud kibontakozni.

Menekül a közvélemény ítéletétől. Kialakul az alacsonyabbrendűségi érzése. Mivel ez nem megoldás, negatív módon alakul: olyan félénk, mint aki nek már énje sincsen. Megalázott. Nála jut kifejezésre ez a mondat: az erkölcsi vétség megaláz.

2. Ez a csoport úgy éri el a mások ítéletétől való menekülést, hogy preventív módon támad, agresszív.

3. Minden embert főleg a foglalkozása jellemzi: tanár, orvos, pap, munkás; vagy esetleg családi helyzete: jó családapja vagy jó családanya. De a homoszexuális úgy érzi, hogy ő kizárólag csak homoszexuális. Egy betegség a személyisége központja. Mintha egy emberre ezt mondanánk: ez szexuális! Ahogy a bűnözőre mondjuk: ez tolvaj, az meg gyilkos. Betegsége lesz szemlélete, gondolkozása, minden cselekménye központja, és ez nem normálissá teszi őt. Ha valakit így kell jellemeznünk, hogy ösztönember, már az önmagában is megalázó és ferde gondolkozásra vall.

4. Inगतagok. Mindig közel van hozzájuk az öngyilkosság gondolata, mert más megoldás nincs. Nem követik el nagyobb százalékban, mint pl. az alkoholisták, a depressziósok, de mint megoldási alternatíva állandóan kéznél van, ezért sem tudnak kibonátkozni. Jövője pedig csak a jövőben bízó egyénnek van.

Az egyik megoldási alternatíva

A rejtőző homokosok kibújtak rejtékhelyükről. Szervezkedni kezdtek. A hatvanas évek erkölcsi forradalma kedvezett nekik. 1965-ben volt az első homoszexuálisok bálja New Yorkban. Egy rendőri razzia ezt akkor feloszlatta.

1969-ben a Stone Wall Innben "a homokosok találkozója" volt.

1970-ben a "Büszke Homokosok Hete" keretében 20 ezer homoszexuális tüntető felvonulást rendezett New Yorkban. A homokosok többé nem voltak szegény bujkáló, ferde hajlamú emberek, hanem egy legalizált, új életforma élharcosai. Sőt, szervezett szociális és politikai hatalom! Randy C. Alcorn szerint az amerikai társadalom egy kulturális jelensége sem maradt érintetlen tőle. Bekerültek a híroságokba, a törvényhozásba és a kormányba. Ez a pusztta tény megszabja életformájukat. Utolsó fal azonban, amit át kellett törniök: az egyház volt.

D. S. Baily megírta a homoszexuális teológiát már 15 évvel azelőtt, és az most időzített bombaként robbant. Először az Egyesült Metodista Egyház és az Anglikán Egyház értékelték át eddigi teológiai nézeteit, és összeadta az azonos nemű házastársakat. Egyházzilag szentesítette a homoszexuális partnereket, férfit férfival és nőt nővel házaspárnak nyilvánítottak.

A homoszexuális követelések továbbmentek. Homoszexuális papok kérnek és kapnak fölszentelést, beiktatást.

Akik ennek ellentmondanak, vagy véleményt nyilvánítanak, azok fölkeltik a homoszexuális közegek haragját és a média tollára tüzi azokat.

Ma már nem az a kérdés, hogy a homoszexuális gyakorlat, cselekedet erkölcsi vétség vagy betegség, hanem az, hogy a homoszexualitás betegség vagy a normális életformának egy más változata.

Ekkor tört be a világba az AIDS, amelyet főként a homoszexuálisok kaptak és terjesztettek. Az AIDS - azaz **A**quired **I**mmunodeficiency **S**ndrome (szerzett immunitás hiánybetegség) - mindenképpen halálos.

A történelmet két végzetes, pusztító nemi betegség jellemzi: a szifilisz vagy vérbaj (aminek kórokozóját, a Spirocheta pallidát a lámával való közöslésből szereztek az indiánok, a spanyolok és franciák aztán áthozták Európába), és az AIDS.

1982-ben Ohióban nem volt AIDS-es. 1983-ban már 26-ról számoltak be az egészségügyi szervek. 1989-ben 30 000-re tehető a számuk.

A futrológusok szerint egy nemzedéken belül 200-300 ezres lakosú városok fognak eltűnni Európa térképéről. Mint ahogy most már tényszerűen eltűntek Afrikában.

A Washington Post szerint a homoszexuálisok nemi megbetegedése 22-szer nagyobb, mint az átlag lakosságé. California költségvetésében a nemi be-

tegek kezelésére évi 20 millió dollárt fordítanak. 1976-ban 300 000 fiúprostituált volt az Egyesült Államokban.

Ugyanakkor 1978-ban a homoszexuális prostitúció bevallott jövedelme 20 milliárd dollár volt. Lapjuk, a "Blue Boy" példányszáma eléri a 800 ezret.

Megjelent a "Vernacular" című lexikonjuk, ami a homoszexuális szubkultúra szavait és kifejezéseit magyarázza és tanítja.

A homoszexuálisok hatalmi befolyására jellemző, hogy Bill Clinton megválasztásához 10 millió dollárral járultak hozzá azért, hogy szabadságukat megtarthassák. Hatalmuk olyan agresszív lett a 70-es évek vége felé és a 80-as évek elején, hogy hatalmas tüntetéseket rendeztek, miközben homoszexuális aktusokat vittek véghez San Francisco utcáin.

A keresztény alternatíva

A keresztény egyházak felfogása az, hogy a homoszexualitás szenvedélybetegség. Közelebbről, perverz ösztönbetegség, amely személyiségzavarral jár. Megoldása pásztorálpszichológiai megoldás, hasonlóan más szenvedélybetegekhez.

Első lépcsője ennek elfogadása, vállalása. Nem szabad többet félni a közvéleménytől és ellene harcolni. De nem is úgy kell vállalnia magát, hogy a homoszexuális közösséggel vállal közösséget, mert ez olyan volna, mint az alkoholista, aki a szesztestvérekkel együtt iszik és azt mondja, hogy: alkoholista vagyok, na és? Miért nem szabad innom? Ötven évig dolgoztam érte...

Ez a vállalás annak belátása, hogy az egészségtelen állapot, betegség, gyakorlata bűn. És annak belátása, hogy magától nem tud szabadulni, mint az anonim alkoholista 1. és 2. lépcsője mondja. Ez gyógyulásának az alaptétele, ami azoknál az alkoholistáknál bevált, akik belátják, hogy ez betegség és a belétördés bűn, és maguktól nem tudnak megszabadulni. Ezek Istennél keresik a gyógyulást.

Önmaga ilyenmódon való vállalása fenntart egy állandó bűnbánatot.

Szükséges a fegyelmezett élet. Mondhatnám, a kegyes élet. Az okos várkapitány tudja, hol gyengék a várfalak és oda kettős őrséget állít. A laza, liberális, kényelmes életstílus melegágya a szenvedélybetegségeknek. Crabb az egyszerűséget, a puritán életstílust tekinti egyfajta védelemnek a szenvedélybetegségekkel szemben.

De a gondolkozásban is fegyelmezettnek kell lenni. Nem szabad barátokozni az ilyen gondolatokkal: "A testnek indulatait pedig megöldököljétek." Ez is elfojtás. De nem freudi értelemben. Nem a tudattalanba való szorítás. Freud ugyanazt állította, hogy az elfojtás neurózishoz vezet.

Freud eseteiben az, aki a vágyat elfojtja, az voltaképpen szereti a vágyait, a kívánságait, belső akarata szerint élne is vele, sőt azt gondolataiban táplálja is. De a közvélemény vagy más külső okok miatt nem meri cselekedni. Ez vezet aztán neurotikus feszültséghez.

A hívő ember azonban konszenzusban van az elfojtással (represszióval). Akarja, őszintén akarja elfojtani azt. "Megöldökölni azt magában." Ha nem akarja, akkor ez reménytelen dolog.

Aztán törekszik kiművelni magában a lelki élet magasabb értelmi fokát, hogy ezzel fegyelmezni tudja érzelmi életét.

A győzelem lehet egy perc kérdése is, de lehet egy hosszú folyamat. Hiszen a kialakulása is hosszú folyamat volt. Láttam gyógyulást, tudok teljes gyógyulásról. Áldja meg Isten mindazokat, akik ezt olvassák, hogy higgyenek és éljenek!

A homoszexuálisok társadalmi helyzete a keresztény felfogásban

Az amerikai kereszténység aktív politikai életet él. Minden közéleti változásnál jelen akar lenni. Tőlük származik az a mondás, hogy "róluk senki ne döntsön nélkülük." Ehhez a gyakorlathoz azért formálnak jogot, mert az Amerikát alapító atyák (Founding Fathers), a menekült hívők kicsiny csapata formálta meg az első alkotmányt 1626-ban, és a plymouthi testvérek. Ez az ős-alkotmány volt az alapja az 1792-ben csak jogilag átfogalmazott Alkotmánynak.

Szerintük a homoszexuális vágyak olyan kísértések, mint minden más szexuális vágy, aminek ellene kell állni és nem szabad elterjedni hagyni.

Alkatunk szerint mindnyájan valamilyen formában romlottak vagyunk, de más valami a vágy és más a tett. A vágyat senki nem büntetheti, de a tettet igen. Mert a tett hatása másokra, olyanokra is kiterjed, akikben ez a hajlam, készség vagy vágy meg sem volt.

A bibliai példákat is előhozzák, ami szerint, ha egy népben ez a gyakorlat elterjedt, akkor Isten azt a népet elpusztította: lásd Szodoma és Gomorra.

Jó példával szolgált erre az ismétlődő californiai földrengés és az a geológiai állítás, hogy California még a történelmi időben le fog szakadni a kontinensről. De ez akár holnap is meglehet. Tudnivaló, hogy San Francisco és Los Angeles a homoszexuálisok birodalma. Californiának még a kormányzója is homoszexuális.

A földrengések után kampányt indítottak a keresztény egyházak ellen, hogy ne merjenek párhuzamot vonni Szodoma és San Francisco között. Ezt a képet Savanarola középkori stílusához tették hasonlónvá, hogy ezzel ők hitelesebbek lehessenek.

A keresztény vélemény szerint a szervezett homoszexuális életgyakorlat és mozgalmak aláássák a társadalmat. Kiszámíthatatlan katasztrófát zúdítanak a társadalomra.

A homoszexuális szubkultúra egy élősdí világ, amely föl fogja emészteni azt az államot gazdaságilag is.

És a nemi betegségek hihetetlen terjedéséért a homoszexuálisok felelősek. Semmiféle szentimentális engedékenységeknek nincsen ebben helye. Természetesen a transzfúziók okozta AIDS nem az ő bűnük, hanem azok felelősek, akik a vért adták.

Az állam a gondolatokat és érzéseket nem bünteti, nem üldözheti, de a gyakorlatot igen, és kell. Ez az amerikai kereszténység többségének a véleménye.

Sapienti Sat!

PÁKEI LAJOS* KÉZIRATOS ÖNÉLETÍRÁSA

Kolozsvár egykori főépítésze, Pákei Lajos (1853–1921) nem tartozott a vallomásos alkotóművészek közé. Írásos hagyatéka néhány könyvatos sokszorosítású tankönyvet számlál, s a kor sajtójában is csak ritkán fedezhetjük föl aláírását egy-egy szakközlemény, közügyi állásfoglalás alatt. Ideje, s talán ráérzése sem volt az írásra. Attól kezdődően, hogy külföldi tanulmányai után 1880-ban szülővárosába hazatért, megszakítatlan munkában, újabb és újabb feladatok lelkiismeretes fővállalásában teltek évei. Az erdélyi részekben úttörő feladatok megoldása várt rá: a polgárosodó Kolozsvár kommunális igényeinek alapszintű átgondolása és megépítése, az első szakszerű építészeti fölmérések és lejtmerések (azaz topográfiai ábrázolások), maga a sokirányú tervező-építőmunka, s nem utolsósorban az erdélyi műszaki oktatás megszervezése. Örökös munkában – mint vallja – így élt egy életen át, s a zene és képzőművészetek szeretetén túl más szórakozásra, társadalmi kapcsolatteremtésre ideje nem maradt.

Élete utolsó hónapjaiban fogott csak tollat, hogy „míg emlékében tarthatja”, számot adjon pályájáról. Nem irodalmi igénnyel íródott ez a számvetés, mondatai néhol csiszolatlanok, rövidítései következetlenek, ám izgalmas mégis amit ír, mert kor- és pályarajz egysége bontakozik ki soraiból.

Negyven évig szolgálta Pákei Lajos Erdély fővárosának épülését. Mikor pályára lépett, még „pallér foglalatosság” volt az építészet, s amikor „fegyverdurránások között” (egy rajzára így jegyezte fel) a sodró történelmi idők kivették kezéből mesterségének eszközeit, egy polgárosult nagyváros nézett elébe a meg nem sejtetett sorsnak. Hogy olyanná alakult a város, amilyennek maradandó polgári értékeiben ma is ismerjük, abban neki múlhatatlan érdemei vannak. Értékeket mentett meg azzal is, hogy összegyűjtötte, megsemmisíteni nem hagyta a lebontott házak köveit, reneszánsz ajtóit, ablakait. Utolsó éveiben a város műemlékeinek fölmérési rajzait kívánta közzétenni. Kolozsvári háza, az egykori Mátyás utcában ma is álló villa, ahol Fadrusz János is vendégeskedett, a reneszánsz faragványok, feliratos kövek múzeumi lapidáriuma volt. Itt vetette papírra önéletrajzát, mely később, hagyatékának egyéb dokumentumaival, a kolozsvári levéltárba került. A feljegyzések kelte: 1921. január 12. A műemlékrajzait kiadásra készítő Pákei Lajos ugyanaz év március 23-án hunyt el tüdőgyulladásban.

A forrásértékű, kézirat os önletrajzot teljes terjedelmében (csupán betoldott jegyzetei összevonásával) bocsátom közlésre. Nem változtattam eredeti

* Bár ősei a *pákéi Tamás*, illetve a *pákéi Pákey* nevet használták, az építész (diplomáján, pecsétjén és aláírásain is) az *i* betűs változattal (Pákei) élt.